

OPGAVE 5.01*

Bestem afstanden mellem punkterne A og B når

a. $A(3, 5)$ og $B(12, 10)$	d. $A(5, 7)$ og $B(8, 3)$
b. $A(0, 1)$ og $B(7, 12)$	e. $A(-7, -6)$ og $B(5, 1)$
c. $A(3, 4)$ og $B(-5, 0)$	f. $A(23, 87)$ og $B(108, 219)$

OPGAVE 5.02*

I et koordinatsystem er tegnet linjestykker AB og CD , hvor endepunkterne har koordinaterne

$$A(-17,2) \quad , \quad B(16,58) \quad , \quad C(-10,21) \quad , \quad D(6,-42).$$

På en skitse kan linjestykkerne se ud til at være lige lange. Er de det?

OPGAVE 5.05*

Bestem de eksakte værdier af sidelængderne i $\triangle ABC$, når

a. $A(-3, 4)$, $B(2, 7)$, $C(10, 1)$	c. $A(4, 0)$, $B(0, -5)$, $C(-5, -5)$
b. $A(5, 3)$, $B(7, -2)$, $C(-5, 4)$	d. $A(7, -4)$, $B(-3, -4)$, $C(-5, 6)$

(”eksakt” betyder at man f.eks. skriver $\sqrt{2}$ i stedet for 1,4142...)

OPGAVE 5.14*

Angiv centrum C og radius r for hver af de cirkler, der fremstilles ved følgende ligninger:

a. $(x + 1)^2 + (y - 3)^2 = 16$	d. $x^2 + y^2 = 3$
b. $x^2 + (y + 3)^2 = 1$	e. $(x - 5)^2 + y^2 = 6^2$
c. $(x + 4)^2 + (y + 1)^2 = 5$	

Undersøg desuden, om $(2, 5)$ ligger på cirklen e).

OPGAVE 5.14 - DEL 2:

Tegn cirklerne fra opgave 5.14 i geogebra og brug geogebra til at finde centrum og radius.

OPGAVE 5.15*

Bestem centrum C og radius r for de cirkler, der fremstilles ved følgende ligninger:

a. $x^2 + y^2 - 4x - 4y = -4$	c. $x^2 + y^2 - 2x - 2y = 0$
b. $x^2 + y^2 + 10x - 4y = -13$	d. $x^2 + y^2 - 4y = 45$

OPGAVE 5.17*

En cirkel har ligningen $x^2 + y^2 - 8y = 33$. Bestem de eksakte koordinater til cirkelns skæringspunkter med koordinataksene.

Der er TO metoder til 5.17:

Den nemme: Tegn cirklen i geogebra og benyt skæringsværktøj.

Den svære: (uden computer) skæring med x -aksen betyder at y skal være 0. Løs ligning. Skæring med y -aksen betyder at x skal være 0. Løs ligning. (husk at det er 2.gradsligninger, så der er altid to løsninger)

OPGAVE 5.19*

En cirkel c har ligningen $x^2 + 6x + y^2 + 4y = 12$, mens punkterne P , Q og R har koordinaterne $P(0, 2)$, $Q(1, -6)$ og $R(-5\frac{1}{2}, 2)$.

Afgør ved en beregning, om de tre punkter ligger på c , uden for c eller inden for c .

OPGAVE 5.20

En cirkel har centrum i $(-7, 2)$ og radius 17. Afgør ved beregning om punkterne $P(8, 10)$, $Q(-15, 17)$, $R(-22, -5)$ og $S(2, 22)$ ligger på, inden for eller uden for cirklen.

OPGAVE 5.26

Går cirklen med centrum i $(7, -4)$ og radius 53 gennem punktet $P(35, 42)$? Går den gennem $Q(52, -32)$? Skriv ligningen for cirklen op.

OPGAVE 5.34*

Opskriv en ligning for linjen m , når den går gennem punktet P og har hældningskoefficienten a .

a. $P(2, -1)$ og $a = -2$	d. $P(1, 3)$ og $a = -\frac{2}{5}$
b. $P(3, 0)$ og $a = \frac{1}{3}$	e. $P(-3, 7)$ og $a = 0$
c. $P(6, -\frac{1}{2})$ og $a = 5$	f. $P(3, -1)$ og $a = -\frac{1}{2}$

OPGAVE 5.35

Opskriv en ligning for linjen m , når den går gennem punktet P og har hældningskoefficienten a .

a. $P(0, 4)$ og $a = 2$	c. $P(0, -\frac{1}{2})$ og $a = 7$
b. $P(0, 3)$ og $a = -\frac{1}{4}$	d. $P(2, 1)$ og $a = 2$

OPGAVE 5.36

Angiv en ligning på formen $y - y_0 = a(x - x_0)$ for linjen gennem A og B , når

- $A(-1, 2)$ og $B(5, 6)$
- $A(-1, 5)$ og $B(4, 5)$
- $A(6, -4)$ og $B(-5, 6)$
- $A(2, 6)$ og $B(4, -2)$
- Linjen gennem $(1, 3)$ og $(-5, p)$ har hældningskoefficienten -3 . Bestem p . Opskriv derefter en ligning for linjen.

Kontrol: tegn linjerne i geogebra og se om du havde ret.

OPGAVE 5.38*

Undersøg, om linjerne m og n er ortogonale, når

- $m: y = -\frac{1}{2}x + 67$ og $n: y = 2x + 5$
- $m: y = 8x - 7$ og $n: y = -0,125x + 9$
- $m: y = 3x - 7$ og $n: y = \frac{1}{9}x - 6$
- $m: 3x - 2y = 6$ og $n: 2x + 3y - 12 = 0$
- $m: 5x - 25y = -\frac{1}{2}$ og $n: -5x - y + 334 = 0$
- $m: x = 3$ og $n: 3y = 6 - x$
- $m: x = -6$ og $n: y = 8$

Kontrol: Tegn linjerne i geogebra og se om du havde ret.

OPGAVE 5.40*

Linjerne m og n er givet ved ligningerne

$$m: 3x - 4y = 2 \text{ og } n: kx + 7y = 12.$$

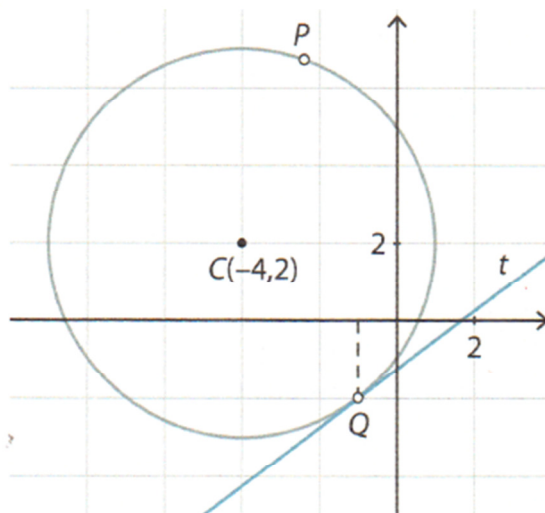
- Bestem k , så m og n er ortogonale.
- Bestem k , så m og n er parallelle.

OPGAVE 5.42

På figuren ses en cirkel med radius 5. Bestem en ligning for cirklen.

Vis, at cirklen går gennem $(-1, -2)$.

På figuren er t cirkeltangenten i $Q(-1, -2)$. Angiv en ligning for t .

Nemme metode: Tegn dig frem til svaret i geogebra.

Svære metode: find hældningen af CQ. Tangenten skal være vinkelret på.

OPGAVE 5.47*

Løs under anvendelse af substitutionsmetoden følgende ligningssystemer og skitser situationerne i et koordinatsystem.

a. $3x - \frac{1}{2}y = 2$
 $x + 2y = 5$

c. $\frac{1}{2}x + \frac{1}{4}y = 0$
 $3x - y = 10$

e. $2x - 3y = 16$
 $-3x + 2y = -14$

b. $\frac{1}{3}x - \frac{1}{2}y = 1$
 $2x = 3y + 6$

d. $2x + 5y = 0$
 $-4x = 10y + 5$

f. $x - y = 2$
 $x + y = 0$

”substitutionsmetode” = Få et x eller et y til at stå alene i én af ligningerne, og sæt derefter udtrykket ind i den anden ligning på x 's (eller y 's) plads.

”skitser” = tegn de to linjer i geogebra og brug skæringsværktøj.

OPGAVE 5.49

Løs hvert af følgende ligningssystemer:

a. $-18x + 12y = 16$
 $12x - 8y = 10$

c. $2y - x + 3 = 0$
 $7x - 14y = 21$

e. $x + 3y = 4$
 $2x - 4y = -2$

b. $x - y = 2$
 $x + y = 10$

d. $\sqrt{2}x = \sqrt{8}$
 $x + y = 5$

f. $x + 5y = 5$
 $y = 2$

OPGAVE 5.52*

Bestem den eksakte afstand mellem punktet A og linjen m , når

a. $A(7, -1)$ og $m: y = 2x - 1$

b. $A(2, 5)$ og $m: 3x - 4y = -4$

c. $A(1, 1)$ og $m: y = -3x + 4$

d. $A\left(5, 5\frac{1}{2}\right)$ og $m: 17x - 12y = -15$

Kontrol: Tegn linje og punkt i geogebra og få geogebra til at bestemme afstanden.

OPGAVE 5.53

Linjen m indeholder punkterne A og B . Bestem afstanden fra punktet C til m , når

a. $A(2, 1)$, $B(6, 8)$ og $C(17, 15)$

b. $A(-6, 3)$, $B(-1, 5)$ og $C(7, 18)$, 3 decimaler

OPGAVE 5.58

Beregn afstanden fra punktet $P(7, 3)$ til linjen $m: y = -\frac{1}{2}x - 2$. Angiv derefter en ligning for den cirkel, der har P som centrum og m som tangent.

OPGAVE 5.61*

Bestem koordinaterne til eventuelle skæringspunkter mellem cirklen c og linjen m , når

- a. $c: (x + 1)^2 + (y - 3)^2 = 25$ og $m: y = -x + 9$
- b. $c: x^2 + (y + 3)^2 = 2$ og $m: y = x - 3$
- c. $c: (x + 4)^2 + (y + 1)^2 = 5$ og $m: y = -x + 1$
- d. $c: (x + 4)^2 + (y + 1)^2 = 5$ og $m: y = x + 6$
- e. $c: (x - 2)^2 + (y - 2)^2 = 13$ og $m: y - 4 = \frac{-2}{3}(x - 5)$
- f. $c: x^2 + y^2 + 8x - 4y = 5$ og $m: 4y = 3x - 5$

Start med at løse dem i geogebra.

Prøv derefter om du kan løse de første ved at sætte linjen ind på y 's plads i cirklen, og så løse det som en svær 2.gradsligning.

OPGAVE 5.63*

Cirklerne c_1 har ligning

$$c_1 : x^2 + y^2 - 4x - 12y + 23 = 0$$

Vis, at cirklerne går gennem punktet $(6, 7)$.

Bestem koordinaterne til skæringspunkterne mellem c_1 og y -aksen.

Bestem centrum og radius

OPGAVE 5.70

Linjen m går gennem $(2, 0)$ og har hældningen 3. Skriv en ligning for linjen og bestem den spidse vinkel, som linjen danner med x -aksen.

OPGAVE 5.71*

Linjen m skærer koordinataksene i $A(0, 3)$ og $B(6, 0)$. Bestem de spidse vinkler, som linjen danner med akserne.

OPGAVE 5.72*

En linje danner en vinkel på 50° med x -aksen og går gennem punktet $(0, 4)$. Skriv en ligning for linjen (3 decimaler). Der er to løsninger.

OPGAVE 5.75*

Linjerne m_1 og m_2 skærer hinanden i $(-2, 4)$ og har hældningerne $\frac{1}{2}$ og -3 . Hvilke spidse vinkler danner de med x -aksen? Bestem den spidse vinkel mellem linjerne i deres skæringspunkt.

OPGAVE 5.76

Angiv den spidse vinkel mellem linjerne m_1 og m_2 når deres ligninger er

$$m_1 : y = -3x \quad , \quad m_2 : y = -2x - 2$$

OPGAVE 5.77

Bestem den spidse vinkel mellem linjerne med ligningerne

$$m_1 : y = -2x + 13 \quad , \quad m_2 : 2x - 3y - 9 = 0$$

i deres skæringspunkt.

OPGAVE 5.80*

En cirkel har ligningen

$$x^2 + y^2 + 6x + 4y = 12 .$$

Bestem centrum og radius for cirklen.

Vis, at punktet $P(1, 1)$ ligger på cirklen.

Bestem en ligning for tangenten til cirklen i punktet P .

Løs opgaven med hjælp af geogebra.

OPGAVE 5.81

En cirkel har centrum i $C(50, 45)$ og radius 5.

Undersøg, om punktet $P(52, 49)$ ligger på cirklen.

Linjen m går gennem P og står vinkelret på linjen gennem C og P . Bestem en ligning for m .

Beregn koordinaterne til hvert af skæringspunkterne mellem m og cirklen.

OPGAVE 5.82*

En cirkel c_1 har ligningen

$$x^2 - 6x + y^2 + 4y = 12 .$$

Bestem centrum og radius for cirklen og tegn den.

Vis, at punktet $P(6, -6)$ ligger på cirklen.

Bestem en ligning for tangenten t til cirklen i punktet P .

Linjen t er også tangent til en anden cirkel c_2 , der har centrum i $Q(16, 14)$. Bestem en ligning for denne cirkel.

OPGAVE 5.85*

En linje m_1 har ligningen $y = \frac{3}{4}x - \frac{9}{4}$. Bestem afstanden fra punktet $C(4, 7)$ til linjen.

Bestem en ligning for den cirkel med centrum C , der tangerer m_1 .

Gør rede for, at punktet $P(8, 10)$ ligger på cirklen og bestem en ligning for tangenten m_2 til cirklen i dette punkt.

OPGAVE 5.88

Linjen m_1 har i koordinatsystemet ligningen $y = -2x + 14$.

Bestem en ligning for den linje m_2 , der går gennem punktet $A(-4, 3)$, og som står vinkelret på m_1 .

OPGAVE 5.89*

To linjer m_1 og m_2 har ligningerne

$$m_1 : y = \frac{3}{4}x + \frac{9}{2} \quad , \quad m_2 : y = 3x + 1 .$$

Bestem den spidse vinkel mellem linjerne.